

บทที่ 3

สถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังนี้ 1) สถานการณ์และแนวโน้มการท่องเที่ยวโลก 2) สถานการณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย และ 3) ข้อมูลการท่องเที่ยวกลุ่มประเทศเอเชียที่สำคัญ

3.1 สถานการณ์การท่องเที่ยวโลก

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 ได้สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับสถานการณ์และแนวโน้มด้านการท่องเที่ยว กล่าวคือ การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพราะนอกจากจะสร้างรายได้โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งของการค้าบริการรวมของประเทศแล้วยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องอาทิ โรงแรมและการจ้างงาน และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยในแต่ละปีสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศในรูปเงินตราต่างประเทศปี รวมทั้งสร้างกระแสเงินหมุนเวียนภายในประเทศจากคนไทยเที่ยวไทยได้เป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน ซึ่งในปี 2552 ประเทศไทยมีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศประมาณ 527,326 ล้านบาท หรือ ประมาณร้อยละ 8.5 ของมูลค่าส่งออกรวม (ร้อยละ 5.1 ของมูลค่าส่งออกภาคบริการ) หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 5.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) ขณะเดียวกัน ธุรกิจการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างงานกว่า 2 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 6-7 ของแรงงานทั้งระบบ รวมทั้งยังช่วยกระจายรายได้และการจ้างงาน ไปสู่ชนบท ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ นอกจากนี้รายได้เงินตราต่างประเทศดังกล่าวยังมีส่วนสำคัญที่ช่วยชดเชยการขาดดุลการค้าในช่วงที่การส่งออกสินค้าของไทยมีแนวโน้มชะลอตัวลงตามภาวะเศรษฐกิจโลก

1. โครงสร้างการตลาดและแนวโน้มการท่องเที่ยวโลก

1) การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยว ซึ่งองค์การการท่องเที่ยวโลก (United Nation World Tourism Organization : UNWTO) ได้พยากรณ์ว่าเมื่อถึงปี พ.ศ.2563 จะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจำนวน 1,600 ล้านคน ภูมิภาคที่มีแนวโน้มเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมคือ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นจุดหมายการท่องเที่ยวแห่งใหม่ที่มีผู้นิยม เดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีนักท่องเที่ยว 1 ใน 3 ของนักท่องเที่ยว

ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และจากการรายงานจำนวนนักท่องเที่ยวในปี พ.ศ.2556 ขององค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติมากเป็นลำดับที่ 10 ของโลก (จำนวน 26.5 ล้านคน) โดยเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2555 ร้อยละ 18.8 และมีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงเป็นลำดับที่ 7 ของโลก (จำนวน 42.1 พันล้านเหรียญสหรัฐ) เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2555 ร้อยละ 23.1 สรุปข้อมูลประเทศที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงที่สุด และมีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงที่สุด 10 ลำดับแรกของโลก ซึ่งข้อมูลดังกล่าวปรากฏดังตารางที่ 3.1 และ 3.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 3.1 ประเทศที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงที่สุด 10 ลำดับแรกของ โลกปี พ.ศ.2556

ลำดับ/ประเทศ	จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ (ล้านคน)		การเปลี่ยนแปลง (%)
	พ.ศ.2556	พ.ศ.2555	2556/2555
1. ฝรั่งเศส	n.a.	83.0	n.a.
2. สหรัฐอเมริกา	69.8	66.7	4.7
3. สเปน	60.7	57.5	5.6
4. จีน	55.7	57.7	-3.5
5. อิตาลี	47.7	46.4	2.9
6. ตุรกี	37.8	35.7	5.9
7. เยอรมนี	31.5	30.4	3.7
8. สหราชอาณาจักร	31.2	29.3	6.4
9. รัสเซีย	28.4	25.7	10.2
10. ไทย	26.5	22.4	18.8

ที่มา: World Tourism Organization (UNWTO, 2014)

ตารางที่ 3.2 ประเทศที่มีจำนวนรายได้จากการท่องเที่ยวสูงสุด 10 ลำดับแรกของโลกปี พ.ศ.2556

ลำดับ/ประเทศ	รายได้ (พันล้านเหรียญสหรัฐ)		การเปลี่ยนแปลง (%)
	พ.ศ.2556	พ.ศ.2555	2556/2555
1. สหรัฐอเมริกา	139.6	126.2	10.6
2. สเปน	60.4	56.3	3.9
3. ฝรั่งเศส	56.1	53.6	1.3
4. จีน	51.7	50.0	1.4
5. มาเก๊า	51.6	43.7	18.1
6. อิตาลี	43.9	41.2	3.1
7. ไทย	42.1	33.8	23.1
8. เยอรมนี	41.2	38.1	4.5
9. สหราชอาณาจักร	40.6	36.2	13.2
10. ฮองกง	38.9	33.1	17.7

ที่มา: World Tourism Organization (UNWTO, 2014)

จากตารางที่ 3.1 และ 3.2 ข้างต้น จะเห็นว่า ประเทศที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาก ไม่จำเป็นต้องมีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงเสมอไป จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าประเทศตุรกี และ รัสเซีย มีจำนวนนักท่องเที่ยวคิด 1 ใน 10 ของโลก แต่รายได้จากการท่องเที่ยวมิได้อยู่ใน 10 ลำดับแรก ในกรณีตรงกันข้าม มาเก๊า และฮองกง มีจำนวนนักท่องเที่ยวไม่คิด 1 ใน 10 แต่กลับมีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงอยู่ในลำดับที่ 5 และ 10 ของโลกตามลำดับ และแม้ว่าผู้เล่นหลักในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโลกจะเป็นกลุ่มประเทศในทวีปยุโรปและอเมริกา แต่อย่างน้อยก็ยังพอมีประเทศในกลุ่มทวีปเอเชียได้แก่ จีน และประเทศไทยที่สอดแทรกขึ้นมาอยู่ในลำดับต้นๆของโลกในด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยถือเป็นประเทศชั้นนำของโลกในด้านการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว อันเนื่องมาจากการมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ซึ่งเป็นจุดดึงดูดและเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวทั่วโลก สามารถพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงอุตสาหกรรมด้านอื่นๆที่สนับสนุนเชื่อมโยง และยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาอีกจำนวนมาก

2) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการตลาด กลุ่มประเทศ บราซิล รัสเซีย อินเดีย และจีน (BRIC) มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีศักยภาพในการส่งออกนักท่องเที่ยวในอนาคต UNWTO คาดว่าในปี พ.ศ. 2563 จีนจะเป็นตลาดส่งออกและนำเข้านักท่องเที่ยวใหญ่ที่สุดในโลก โดยมีนักท่องเที่ยว 100-200 ล้านคนปี

3) การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวสูงขึ้น การทวีปบทบาทสำคัญของตลาดเกิดใหม่ ซึ่งตลาดเหล่านี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในทวีปเอเชีย ทั้งตลาดที่มีขนาดใหญ่ เช่น จีน อินเดีย และตลาดขนาดกลางถึงขนาดเล็ก เช่น กลุ่มประเทศที่อยู่ในเอเชียใต้ ประเทศที่อยู่ในตะวันออกกลาง ประเทศที่อยู่ในเอเชียกลาง เป็นต้น หลายประเทศจึงมีการลงทุนด้านการท่องเที่ยว การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การกำหนดกลยุทธ์ และการใช้นโยบายปกป้องคนของตนให้เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศเพื่อแข่งขันตลาดในเวทีโลก

4) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรโลก อัตราการเพิ่มของประชากรโลกอยู่ที่ระดับ 1.1 ในปัจจุบัน จะลดลงเป็นระดับ 0.86 ในช่วงปี 2563-2568 โดยประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำของโลกเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ประเทศเยอรมัน ญี่ปุ่น รัสเซีย มีอัตราเพิ่มของประชากรติดลบ นักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุจึงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความพร้อมในด้านเวลาและงบประมาณ สนใจการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวแบบพำนัคนานและต้องการท่องเที่ยวในแหล่งที่ท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน นอกจากนี้การกระตุ้นประชาชนให้เดินทางท่องเที่ยว อาทิ การลดชั่วโมงการทำงาน การสนับสนุนให้ประชาชนมีโอกาสพัฒนาประสบการณ์ของตนจากการเดินทางท่องเที่ยว การลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มสินค้าอุปโภคบริโภคบางชนิดและภาษีนายจ้าง มาตรการดังกล่าวเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศมากขึ้น

5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การช่วงชิงตลาดการท่องเที่ยว ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ความรู้สาระ และสารสนเทศ กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความแตกต่างและสร้างคุณค่าของสินค้าในอนาคตรูปแบบของ E-Commerce และ E-business จะมีความสำคัญและซับซ้อนมากขึ้นในทุกกลุ่มอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่มีแนวโน้มที่จะใช้ข้อมูลท่องเที่ยวผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อทำการสืบค้นและเปรียบเทียบราคามากขึ้น

2. วิฤติและความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว

1) การท่องเที่ยวโลกมีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการก่อการร้ายระหว่างประเทศ การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มขยายตัวทั่วโลกและรุนแรง มีรูปแบบและโครงข่ายที่ซับซ้อนมากขึ้น โดยใช้ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและการคมนาคมเป็นปัจจัยสนับสนุน และมีแนวโน้มคงอยู่ต่อไปในหลายภูมิภาคของโลกเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อ

การตัดสินใจเดินทางของนักท่องเที่ยว และจิตวิทยาของผู้บริโภคที่จะชะลอการใช้จ่ายใช้สอยประเทศไทยจึงต้องเตรียมตัวรับความเสี่ยงในด้านต่างๆ และภาวะการณ์แข่งขันที่จะรุนแรงมากขึ้น

2) การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศโลก ผลกระทบจากสภาวะโลกร้อนเริ่มแสดงให้เห็นชัดเจนจากภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง ครอบคลุมไปทุกภูมิภาค เห็นได้จากความรุนแรงของภัยพิบัติต่างๆ เช่น พายุ น้ำท่วม ภัยแล้ง แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด และสึนามิ และประเทศต่างๆ ได้เริ่มหันมาใส่ใจสิ่งแวดล้อม การสร้างจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และใช้เป็นกลยุทธ์ในการสร้างความแตกต่างที่เหนือกว่าคู่แข่ง และเป็นจุดขายกระตุ้นหรือเชิญชวนลูกค้าให้เข้ามาซื้อหรือใช้บริการท่องเที่ยวในอนาคต

3) ความเสี่ยงของโรคระบาด ความรุนแรงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แม้ว่าในหลายกรณีจะมีอัตราการเสียชีวิตต่ำก็ตาม แต่โรคระบาดที่เกิดจากไวรัสสายพันธุ์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวมีความกังวลและรู้สึกไม่ปลอดภัย

4) สภาวะเศรษฐกิจโลก ความไม่แน่นอนของสภาวะเศรษฐกิจโลกอาจส่งผลกระทบต่อจำนวนนักท่องเที่ยวในอนาคต โดยเฉพาะสภาวะถดถอยของเศรษฐกิจโลกในปี พ.ศ.2551 และต่อเนื่องถึงปัจจุบันก็แต่มีสัญญาณที่ดีขึ้น ทั้งนี้คาดการณ์ว่าในอนาคต เศรษฐกิจโลกยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มประเทศ BRIC

3. การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

1) พฤติกรรมผู้บริโภคปรับเปลี่ยนไปตามสภาพเศรษฐกิจ ความตกต่ำและผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยวอย่างระมัดระวัง โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าเงินมากขึ้น ประกอบกับการที่คู่แข่งหันมาใช้กลยุทธ์ด้านราคาเพื่อดึงความสนใจของตลาดนักท่องเที่ยวที่หดตัว ทำให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือก จุดหมายปลายทางมากขึ้น

2) นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางท่องเที่ยวระยะไกล โดยอาจเลือกเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศหรือภายในภูมิภาคเดียวกันมากขึ้น ทั้งนี้การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ และกรอบความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว เช่น กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ 3 ฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT- GT) ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ (BIMST - EC) ช่วยลดอุปสรรคและข้อจำกัดในการท่องเที่ยว

3) นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มสนใจการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เป็นต้น มีแนวโน้มขยายตัว

ขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวต้องการที่จะเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง รวมทั้งต้องการสัมผัสธรรมชาติที่บริสุทธิ์ กิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เลือกพักแรมในโรงแรมที่มีเอกลักษณ์ การท่องเที่ยวแบบครอบครัวจะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

4) กระแสของความสนใจและใส่ใจสุขภาพ และออกกำลังกาย ทำให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) มีแนวโน้มได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว สำหรับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาประเทศต่างๆที่มีความพร้อมทั้งในเรื่องของประสบการณ์ บุคลากร สนามแข่งขัน รวมถึงกีฬาที่มีเอกลักษณ์ เช่น มวยไทย และตะกร้อ ซึ่งพร้อมต่อการรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต

5) กระแสความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิม กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวและมีแนวโน้มมากขึ้น แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ถูกเปลี่ยนถ่ายเข้าสู่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวมอย่างเป็นลำดับและกำลังปรับเปลี่ยนสภาพการจัดการที่คำนึงถึงการดำเนินกิจการการท่องเที่ยวในขอบเขตที่ความสามารถการรองรับของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนและมุ่งเน้นสิ่งแวดล้อมและฐานทรัพยากรของพื้นที่ท่องเที่ยวเป็นสำคัญ

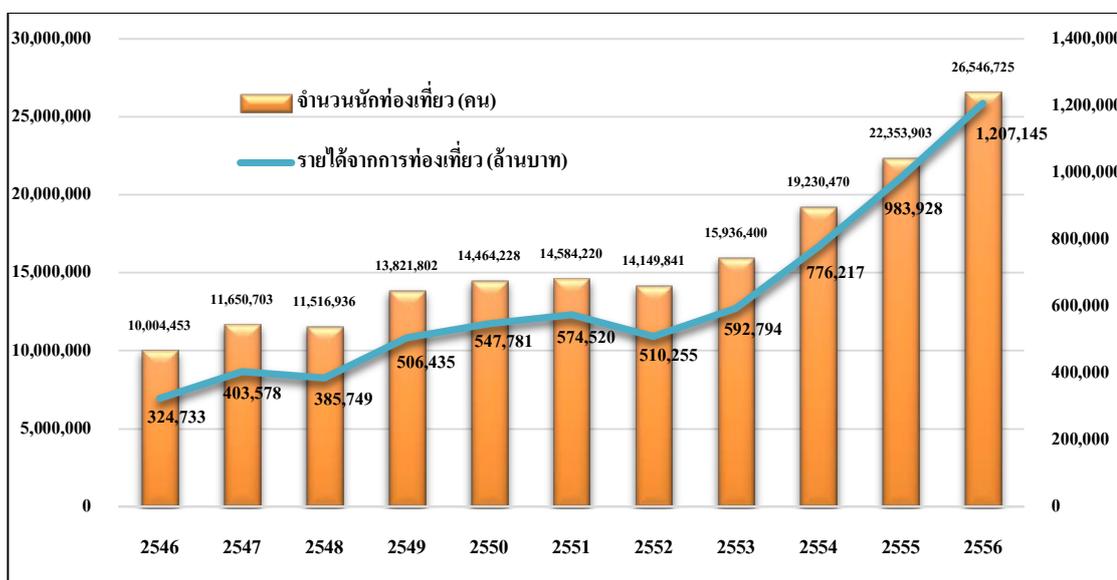
3.2 สถานการณ์ท่องเที่ยวของประเทศไทย

จากข้อมูลรายงานสรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ปี พ.ศ.2546 - 2556 พบว่านักท่องเที่ยวระหว่างประเทศของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากสถิติพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 10,004,453 คน ในปี พ.ศ.2546 เป็น 26,546,725 คน ในปี พ.ศ.2556 ซึ่งเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 165.35 ในขณะที่ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากจำนวน 324,733 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2546 เป็น 1,207,145 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2556 สรุปได้ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและรายได้การท่องเที่ยวของประเทศไทยปี พ.ศ.2546-2556

พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	รายได้จากการ ท่องเที่ยว (ล้านบาท)	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2546	10,004,453	-	324,733	-
2547	11,650,703	16.46	403,578	24.28
2548	11,516,936	-1.15	385,749	-2.42
2549	13,821,802	20.01	506,435	31.29
2550	14,464,228	4.65	547,781	8.16
2551	14,584,220	0.83	574,520	4.88
2552	14,149,841	-2.98	510,255	-11.19
2553	15,936,400	12.63	592,794	16.18
2554	19,230,470	20.67	776,217	30.94
2555	22,353,903	16.24	983,928	26.76
2556	26,546,725	18.76	1,207,145	22.69

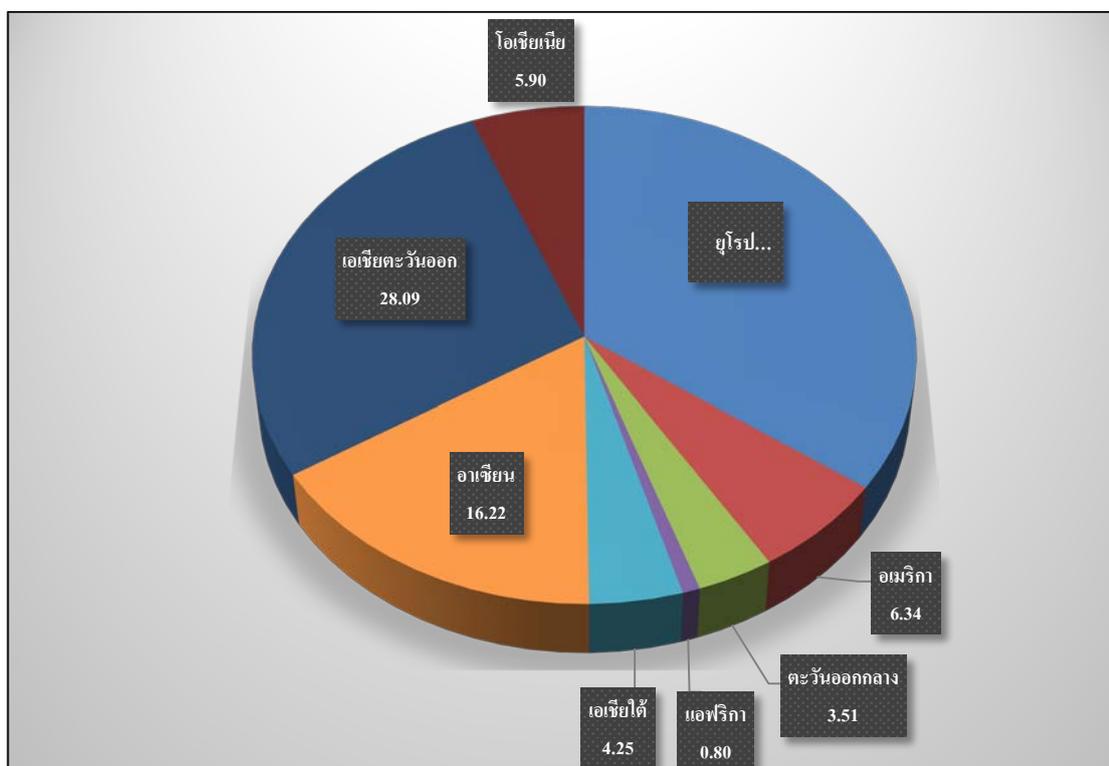
ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2557)

ภาพที่ 3.1 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและรายได้การท่องเที่ยวของประเทศไทยปี พ.ศ.2546-2556

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2557)

สำหรับนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคต่างๆทั่วโลกที่เข้ามาเที่ยวในประเทศไทยและสร้างรายได้สูงสุดจากการท่องเที่ยวในปี พ.ศ.2556 คือ ยุโรป (421,120 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 34.89 รองลงมาได้แก่ เอเชียตะวันออก (339,096 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 28.09 อาเซียน (195,857 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 16.22 อเมริกา (76,504 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 6.34 โอเชียเนีย (71,208 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 5.90 เอเชียใต้ (51,322 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 4.25 ตะวันออกกลาง (42,374 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 3.51 และแอฟริกา (9,662 ล้านบาท) คิดเป็นร้อยละ 0.80 ดังภาพ 3.2

ภาพที่ 3.2 สัดส่วนที่มาของรายได้การท่องเที่ยวของประเทศไทย พ.ศ.2556 จำแนกตามภูมิภาค

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2557)

ศักยภาพและขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวไทยในเวทีโลก ผลการเปรียบเทียบศักยภาพด้านการท่องเที่ยว 140 ประเทศ ปี ค.ศ.2013 ของ WEF พบว่า ขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีอยู่ใน อันดับที่ 43 ของโลก และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก พบว่า ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทยอยู่ใน อันดับที่ 9 ของภูมิภาค โดยเป็นรองประเทศสิงคโปร์ (อันดับที่ 1 ของภูมิภาค และอันดับ 10 ของ

โลก) ออสเตรเลีย (อันดับที่ 2 ของภูมิภาค และอันดับ 11 ของโลก) นิวซีแลนด์ (อันดับที่ 3 ของภูมิภาค และอันดับที่ 12 ของโลก) ญี่ปุ่น (อันดับที่ 4 ของภูมิภาค และอันดับ 14 ของโลก) ฮังการี (อันดับที่ 5 ของภูมิภาค และอันดับ 15 ของโลก) เกาหลีใต้ (อันดับที่ 6 ของภูมิภาค และอันดับ 25 ของโลก) ไต้หวัน (อันดับที่ 7 ของภูมิภาค และอันดับ 33 ของโลก) มาเลเซีย (อันดับที่ 8 ของภูมิภาค และอันดับ 34 ของโลก) แต่มีอันดับที่ต่ำกว่าประเทศ จีน (อันดับที่ 10 ของภูมิภาค อันดับ 45 ของโลก) อินเดีย (อันดับที่ 11 ของภูมิภาค อันดับ 65 ของโลก) ตามลำดับ

ทั้งนี้ในรายละเอียดของการวิเคราะห์จำแนกในแต่ละประเทศเกี่ยวกับประเทศไทย ได้ประมาณการมูลค่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยในปี พ.ศ.2555 มีมูลค่าเท่ากับ 25,295.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ก่อให้เกิดการจ้างงานในประเทศประมาณ 1,954,600 ล้านคน และเมื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายในของการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวแล้วพบว่า อันดับดีที่สุดของการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยวของไทย คือ ประเด็นปัจจัยเกื้อหนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย (ลำดับที่ 18 ของโลก) ได้แก่ การเปิดรับอุตสาหกรรม การมีทัศนคติต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติ การมีจิตใจรับลูกค้า และการพำนักอยู่ต่อหลังการทำธุรกิจเพื่อการท่องเที่ยว รองลงมา คือ โครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคมทางอากาศ (อันดับที่ 21 ของโลก) โดยเฉพาะการมีจำนวนสายการบินที่บินมา ณ ท่าอากาศยานในประเทศไทยที่มีเฉลี่ยประมาณมากกว่า 90 สายการบิน

นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่ประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในลำดับการแข่งขันค่อนข้างดี คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (อันดับที่ 23 ของโลก) ความสามารถในการแข่งขันด้านราคา (อันดับที่ 25 ของโลก) ได้แก่ ภาษีตัวเครื่องบินและค่าบริการสนามบินที่ไม่สูงมากนัก และราคาโรงแรมที่ไม่แพงมาก มีโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวที่ดี (อันดับที่ 31 ของโลก) และมีปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (อันดับที่ 36 ของโลก) ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่มีลำดับขีดความสามารถในการแข่งขันค่อนข้างต่ำ อาทิ ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม (อันดับที่ 99) โครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (อันดับที่ 90) ความมั่นคงปลอดภัย (อันดับที่ 87) สุขภาพและสุขอนามัย (อันดับที่ 84) และปัจจัยด้านนโยบายและกฎระเบียบ (อันดับ 77)

สถานการณ์และปัจจัยแวดล้อมด้านการท่องเที่ยว มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยสามารถสรุปปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ดังนี้ (กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา, 2554)

1. จุดแข็ง

1) รัฐบาลให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว ได้มีมติให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ และให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการท่องเที่ยวโดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)

2) ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และความมีอัธยาศัยไมตรีของคนไทยเป็นจุดแข็งที่สำคัญของประเทศ

3) การลงทุนภาคบริการของภาคเอกชนไทยอยู่ในระดับสูง มีความหลากหลายในสินค้าและบริการท่องเที่ยว ซึ่งผลการประเมินของนักท่องเที่ยวต่างชาติเปรียบเทียบกับอาเซียนพบว่าประเทศไทยเป็นรองเพียงสิงคโปร์เท่านั้น

4) มีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ทั้งที่พักแรม ร้านอาหาร การคมนาคม ระบบสาธารณูปโภค ระบบการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรค

5) ประเทศไทยมีประสบการณ์ด้านการตลาดต่างประเทศมากกว่าประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ และได้รับรางวัลระดับนานาชาติ ทั้งในด้านเมืองน่าเที่ยวและบริการของโรงแรมไทยหลายรางวัลติดต่อกันมานาน แแบรนด์ประเทศไทยนับได้ว่าติดตลาดโลกแล้ว

6) ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยเหมาะสมสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยว กล่าวคือ ประเทศไทยตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของคาบสมุทรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สถานที่ตั้งประเทศไทยเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง คือ ประเทศพม่า จีน (2 มณฑล คือ ยูนนาน และกวางสี) ลาว กัมพูชา และเวียดนาม

7) จุดแข็งอีกจุดหนึ่งที่สำคัญของไทยก็คือ จุดดึงดูดที่เป็นเอกลักษณ์และนวัตกรรมด้านการบริการใหม่ๆ เช่น มวยไทย สปา การให้บริการด้านสุขภาพ ความงาม อีกทั้งยังมีภูมิปัญญาดั้งเดิม ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาเป็นสินค้าท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นและน่าสนใจได้

2. จุดอ่อน

1) ประเทศไทยยังมีปัญหาในเรื่องของระบบโลจิสติกส์ โครงข่ายเส้นทางคมนาคม และระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยว ระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลักและเมืองรอง

2) ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว การขยายตัวของการท่องเที่ยวโดยที่เน้นปริมาณนักท่องเที่ยวหรือการแสวงหารายได้จากการท่องเที่ยว ในขณะที่การรองรับขยายไปไม่ทัน ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมเกิดขยะมลพิษทางน้ำ ความแออัดของการจราจรทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งมีปัญหาขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว

3) โครงสร้างการบริหารจัดการของรัฐเป็นจุดอ่อนสำคัญของการจัดการการท่องเที่ยวไทย กลไกของรัฐเพื่อจัดการการท่องเที่ยวยังอ่อนแอ ขาดเอกภาพ รวมถึงกฎระเบียบของรัฐที่ตามไม่ทันการพัฒนาในภาคเอกชน ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) มีภาพลักษณ์ด้านลบเรื่องความปลอดภัย การเอาเปรียบและหลอกลวงนักท่องเที่ยว สินค้าที่ไม่มีคุณภาพ โศกณิ การค้ามนุษย์ และโรคเอดส์

5) การลงทุนด้านบุคลากรของไทยถือว่าตามไม่ทันการขยายตัวของนักท่องเที่ยว บุคลากรจำนวนมากยังไม่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ขาดแคลนบุคลากรด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ ความเข้าใจในภาษาต่างประเทศ และวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยว เช่น ภาษารัสเซีย เยอรมัน สวีเดน จีน และภาษาที่ใช้ในกลุ่มประเทศอาหรับ

6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และชุมชนขาดความรู้ด้านการจัดการภูมิทัศน์และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น การลงทุนด้านการท่องเที่ยวเน้นการก่อสร้างมากกว่าการจัดการภูมิทัศน์ และขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนในท้องถิ่น และหน่วยงานทุกระดับ ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวให้ประโยชน์กับทุนภายนอกมากกว่าชุมชนในท้องถิ่น

7) การทำธุรกรรมผ่าน e-Commerce ยังไม่แพร่หลายมากเท่ากับยุโรป อเมริกาหรือประเทศในเอเชีย เช่น เกาหลี และสิงคโปร์ ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องปรับตัวและปรับกลยุทธ์เพื่อสร้างความทัดเทียมกับคู่แข่งทั่วโลก

8) แหล่งท่องเที่ยวไทยยังคงกระจุกตัวอยู่เฉพาะในบางพื้นที่ ขาดการพัฒนาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ไม่มีการกระจายและเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง

9) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ขาดการรวมกลุ่ม และมีข้อจำกัดจากด้านเงินทุนและบุคลากร

3. โอกาส

1) แนวโน้มการเติบโตของการท่องเที่ยวโลก การเติบโตของกลุ่มประเทศ BRIC ทำให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนมากขึ้น มีกำลังซื้อมากขึ้น และเงินกำลังเป็นตลาดส่งออกและนำเข้า นักท่องเที่ยวที่สำคัญของโลก

2) การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว กระแสความนิยมท่องเที่ยวทางเลือก การขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะทางทำให้การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Spiritual Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ (MICE) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports

Tourism) มีแนวโน้มขยายตัวและประเทศไทยก็มีความพร้อม จึงเป็น โอกาสให้ประเทศไทยสร้าง นวัตกรรมใหม่เพื่อรองรับแนวทางการท่องเที่ยวเฉพาะทางในอนาคต

3) นักท่องเที่ยวในกลุ่มผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น นักท่องเที่ยวในกลุ่มนี้สนใจการ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวแบบพำนักนาน และต้องการท่องเที่ยวในแหล่งที่ที่มีความ พร้อมในด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็น โอกาสของประเทศไทยที่มีความพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่ม สูงอายุ

4) การเปิดเส้นทางเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค CMS IMT-GT ACMECS และ BIMSTEC เป็นต้น ทำให้เมืองท่องเที่ยวรองในเส้นทางดังกล่าวมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เกิด ความเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในภูมิภาคมากขึ้น

5) การขยายตัวของสายการบินต้นทุนต่ำ และแนวโน้มนักท่องเที่ยวนิยมเดินทาง ท่องเที่ยวระยะใกล้ ทำให้การท่องเที่ยวภายในประเทศหรือภายในภูมิภาคเดียวกันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

6) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ความแตกต่างและสร้างคุณค่า ของสินค้า และเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น

7) การจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศและพันธมิตรต่างๆ ทำให้ไทยมีศักยภาพใน การแข่งขัน กล่าวคือ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ การจัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศและพันธมิตร ต่างๆ ที่ประเทศไทยได้จัดทำขึ้นกับประเทศต่างๆ ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้า และ บริการ รวมทั้งคนมีความคล่องตัวมากขึ้น

8) ความร่วมมือระหว่างประเทศในการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรค การแก้ไข ปัญหาสถานะโลกร้อน และการรับมือกับภัยพิบัติต่างๆ เป็น โอกาสของประเทศไทยที่มีความพร้อมในระดับ หนึ่งจะใช้ประโยชน์จากวิกฤตดังกล่าวในการสร้างความเชื่อมั่นด้านการท่องเที่ยว

4. อุปสรรค

1) การแข่งขันและแย่งชิงในตลาดการท่องเที่ยวโลก มีแนวโน้มสูงขึ้น มีการลงทุน ด้านการท่องเที่ยว การสร้างและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ การโฆษณาประชาสัมพันธ์การกำหนด กลยุทธ์ และการใช้นโยบายปกป้องคนของตนให้เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ

2) ภาวะเศรษฐกิจโลกมีความผันผวน ไม่แน่นอน เป็นสาเหตุให้นักท่องเที่ยว ตัดสินใจไม่เดินทางท่องเที่ยวหรือมีการใช้จ่ายน้อยลง

3) การก่อการร้ายระหว่างประเทศ ที่ยังคงมีปัญหาลูกอยู่ในหลายภูมิภาคของโลก เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีความ อ่อนไหวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวจากเอเชีย

4) ภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก รวมถึงภัยจากโรคระบาด ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

5) การแข่งขันเพื่อเป็นศูนย์กลางการบินนานาชาติ เดิมประเทศไทยมีความได้เปรียบในการเป็นศูนย์กลางการบินในเครือข่ายระหว่างยุโรป และเอเชียแปซิฟิก แต่ปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูงในเรื่องของความพร้อมของท่าอากาศยาน ระบบการตรวจคนเข้าเมือง เส้นทางบินที่เชื่อมโยงระหว่างเมืองหลักและเมืองรอง ทำให้ความได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ของไทยลดลง

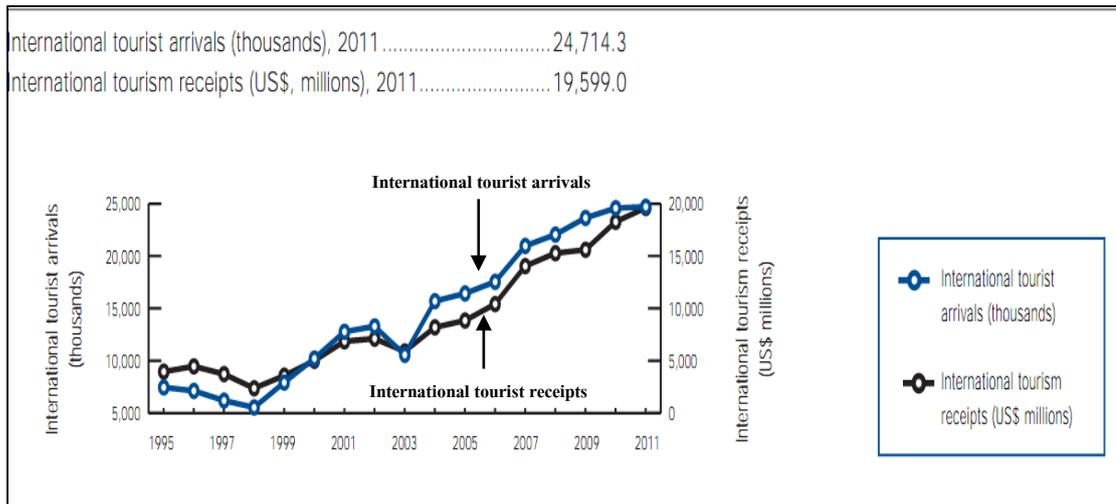
6) การแข่งขันระหว่างบุคลากรในอาเซียน การรับรองมาตรฐานอาชีพในธุรกิจท่องเที่ยวในกรอบความร่วมมือของอาเซียน การเปิดเสรีตลาดแรงงาน อาจจะมีการแข่งขันใหม่ในระดับบุคลากร ซึ่งไทยอาจไม่ใช่ประเทศที่ได้เปรียบที่สุด เนื่องมาจากทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศของบุคลากรไทยค่อนข้างต่ำ แม้เมื่อเทียบกับประเทศในอาเซียน

3.3 สถานการณ์การท่องเที่ยวของกลุ่มประเทศเอเชียที่สำคัญ

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มประเทศเอเชียที่สำคัญที่มีศักยภาพในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม จีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ฮองกง และมาเก๊า ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมและสรุปข้อมูลที่สำคัญในด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มประเทศเอเชียที่สำคัญข้างต้น ตลอดจนการวิเคราะห์ศักยภาพและขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวของ WEF ได้ดังนี้

1. มาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปเอเชียประกอบด้วยดินแดน 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ มาเลเซียตะวันตกและมาเลเซียตะวันออก อยู่ห่างกันประมาณ 400 ไมล์ โดยมีทะเลจีนใต้ขวางกั้น มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 130,000 ตารางไมล์ มาเลเซียตะวันตก ได้แก่ ดินแดนที่อยู่ในคาบสมุทรมลายูหรือมลายา ดินแดนทางใต้ของประเทศไทย มีเนื้อที่ประมาณ 50,800 ตารางไมล์ ประกอบด้วยรัฐต่างๆ 11 รัฐ สำหรับมาเลเซียตะวันออก ได้แก่ ดินแดนทางภาคเหนือของเกาะบอร์เนียว มีเนื้อที่ประมาณ 70,200 ตารางไมล์ ประกอบด้วยรัฐ 2 รัฐคือ รัฐซาราวัก และรัฐซาบฮ์ (บอร์เนียวเหนือ) ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่สูง ประกอบด้วยป่าทึบและภูเขาสูงใหญ่ บางยอดเขาสูงเกินกว่าหมื่นฟุต มีที่ราบขนาดย่อมอยู่ตามริมฝั่งทะเล แม่น้ำมักจะเป็นสายสั้นๆ และไหลเชี่ยวผ่านหุบเขาที่แคบและลาดชันไปออกทะเลทางทิศตะวันตก (Tourism Malaysia Official, 2011) และจากสถิตินักท่องเที่ยวในปี ค.ศ. 2011 ประเทศมาเลเซียมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 24,714,300 คน มีรายได้จากการท่องเที่ยว 19,599 ล้านดอลลาร์สหรัฐดังภาพที่ 3.3

ภาพที่ 3.3 จำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวมาเลเซียในปี ค.ศ. 2011

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จากการรายงานผลการประเมินขีดความสามารถแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยมาเลเซียในเวทีโลกกับ 140 ประเทศ ของ World Economic Forum 2013 พบว่า มาเลเซียมีขีดความสามารถแข่งขันอยู่ในลำดับที่ 34 ของโลก และอยู่ในลำดับที่ 8 ของภูมิภาคเอเชีย โดยมีขีดความสามารถด้านราคาของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอยู่ในลำดับที่ 5 ของโลก ซึ่งสรุปอันดับขีดความสามารถแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในปี 2013 รายละเอียดดัชนีชี้วัดได้ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 ความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวมาเลเซียปี ค.ศ.2013

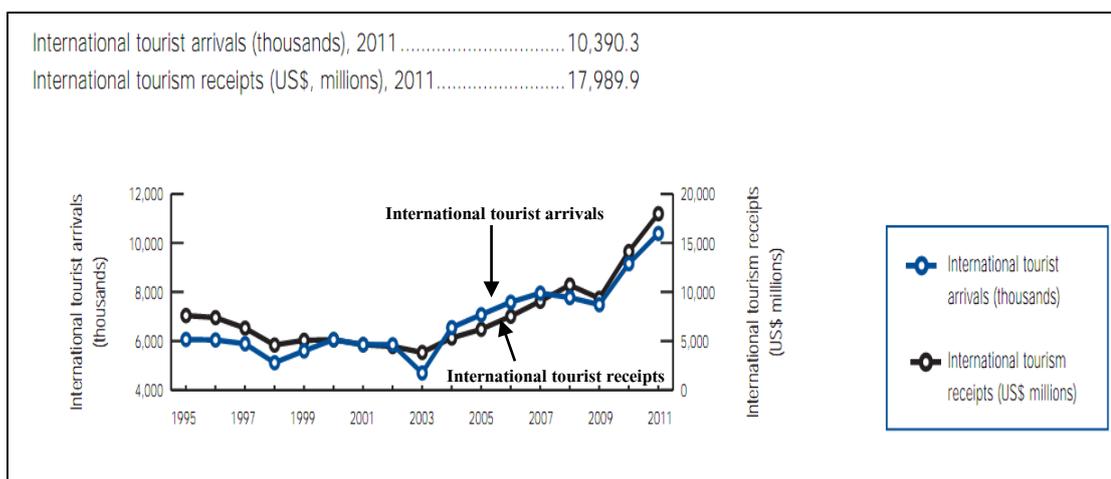
ดัชนีชี้วัด	อันดับโลก (140 ประเทศ)	คะแนน (1-7 คะแนน)
ภาพรวมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว	34	4.7
1. ความพร้อมด้านภาครัฐ	55	4.8
1.1 กฎระเบียบ นโยบาย และการบังคับใช้	9	5.3
1.2 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	61	4.7
1.3 มาตรการรักษาความปลอดภัย	66	4.8
1.4 สุขภาพและสุขอนามัย	73	4.6
1.5 การจัดลำดับความสำคัญด้านการคมนาคมและการท่องเที่ยว	51	4.7
2. ความพร้อมด้านภาครัฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน	41	4.4
2.1 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางอากาศ	26	4.5
2.2 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งทางบก	36	4.6
2.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว	73	3.8
2.4 โครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT	57	3.5
2.5 การแข่งขันด้านราคาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	5	5.4
3. ความพร้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	17	4.9
3.1 ทรัพยากรมนุษย์	28	5.4
3.2 การรองรับการท่องเที่ยว	16	5.4
3.3 ทรัพยากรธรรมชาติ	18	5.1
3.4 ทรัพยากรทางสังคมและวัฒนธรรม	31	3.9

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จากข้อมูลของ Tourism Malaysia Official (2011) ประเทศมาเลเซียมีแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่น อาทิเช่น ดึงเปโตรนาส จัตุรัสเมอร์เดก้า มัสยิดแห่งชาติ ซิมปาร์ค หรือสวนสนุกในกรุงกัวลาลัมเปอร์ กัวลาลัมเปอร์ ทาวเวอร์ สวนทะเลสาบ อนุสาวรีย์แห่งชาติ และปุดตราจาซา เป็นต้น สำหรับจุดแข็งจุดอ่อนของการท่องเที่ยวมาเลเซียนั้นวิเคราะห์ได้ว่ามาเลเซียมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลากหลาย และสามารถดึงเม็ดเงินจากนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะคาสิโน สถานบันเทิง และหมู่เกาะลังกาวิ นอกจากนี้ยังมีแรงงานที่มีความชำนาญเป็นพิเศษในด้านการที่ต้องอาศัยความละเอียดและประณีต ประชากรยังมีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ ระบบคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ที่ได้มาตรฐาน แต่ข้อจำกัดของการท่องเที่ยว คือ การเป็นประเทศมุสลิมที่มีข้อจำกัดต่างๆ มากมายที่ไม่เอื้ออำนวยต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้กิจกรรมเกิดความหลากหลาย และเป็นที่ยินยอมของนักท่องเที่ยวต่างชาติเท่าใดนัก

2. สิงคโปร์

สิงคโปร์ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศมาเลเซีย มีพื้นที่ เป็นเกาะใหญ่ พื้นที่ทั้งหมด ประมาณ 640 ตารางกิโลเมตร และมีเกาะเล็กอีกประมาณ 60 เกาะ โดยมีเกาะ Palau Tekong, Pulau Ubin Sentosa, Pulau Bukum, Pulau Merlimau และ Pulau Ayer Chawan สิงคโปร์มีสถานที่ท่องเที่ยว มากมาย อาทิเช่น ยูนิเวอร์แซล สตูดิโอ มาริน่า เบย์ แซนด์ เมอร์ไลออน (Merlion) ส่วนบริเวณเมือง รอบนอกนั้นมีแหล่งท่องเที่ยวกระจายอยู่โดยรอบ สามารถเข้าถึงได้โดยรถไฟ MRT และ รถประจำ ทาง ได้แก่ เกาะเซนโตซา บริเวณ Harbour Front สวนสัตว์กลางคืน และสวนนกจุง เป็นต้น จาก สถิตินักท่องเที่ยวในปี ค.ศ. 2011 ประเทศสิงคโปร์มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 10,390,300 คน มีรายได้จากการท่องเที่ยว 17,989.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังภาพที่ 3.4

ภาพที่ 3.4 จำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวสิงคโปร์ในปี ค.ศ. 2011

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จากการรายงานผลการประเมินขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของ ประเทศสิงคโปร์ในเวทีโลกกับ 140 ประเทศ ของ World Economic Forum 2013 พบว่า สิงคโปร์ มีขีดความสามารถการแข่งขันอยู่ในลำดับที่ 10 ของโลก และอยู่ในลำดับที่ 1 ของภูมิภาคเอเชีย โดยมีขีดความสามารถด้านกฎระเบียบ นโยบาย และการบังคับใช้ อยู่ในลำดับที่ 1 ของโลก ด้านโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางบก และด้านทรัพยากรมนุษย์ อยู่ในลำดับที่ 2 ของโลก ซึ่งสรุปขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในปี 2013 ตามดัชนีชี้วัดได้ดังตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวสิงคโปร์ปี ค.ศ.2013

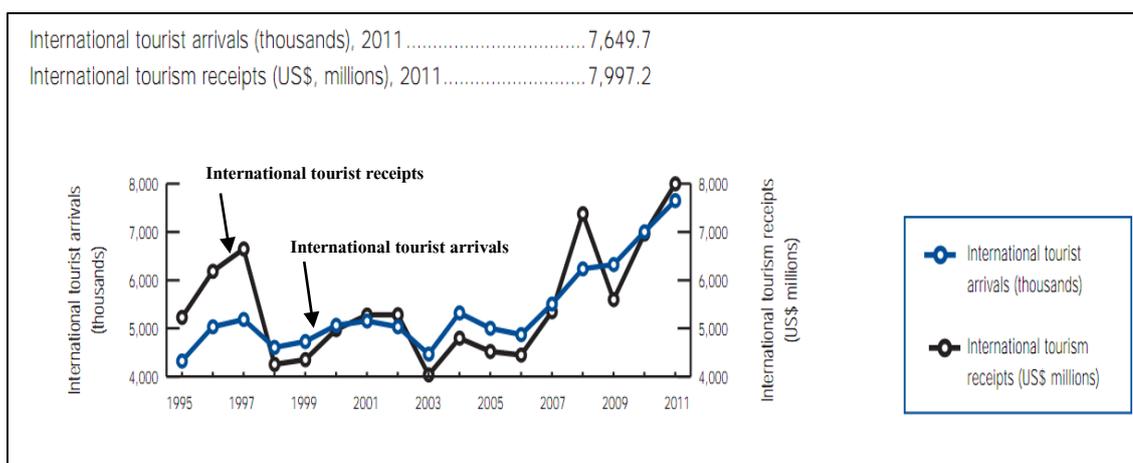
ดัชนีชี้วัด	อันดับโลก (140 ประเทศ)	คะแนน (1-7 คะแนน)
ภาพรวมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว	10	5.2
1. ความพร้อมด้านภาครัฐ	6	5.7
1.1 กฎระเบียบ นโยบาย และการบังคับใช้	1	6.0
1.2 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	23	5.2
1.3 มาตรการรักษาความปลอดภัย	5	6.1
1.4 สุขภาพและสุขอนามัย	56	5.3
1.5 การจัดลำดับความสำคัญด้านการคมนาคมและการท่องเที่ยว	4	6.1
2. ความพร้อมด้านภาครัฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน	4	5.3
2.1 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางอากาศ	14	5.1
2.2 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งทางบก	2	6.5
2.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว	38	5.0
2.4 โครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT	9	5.4
2.5 การแข่งขันด้านราคาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	66	4.6
3. ความพร้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	25	4.6
3.1 ทรัพยากรมนุษย์	2	6.0
3.2 การรองรับการท่องเที่ยว	8	5.7
3.3 ทรัพยากรธรรมชาติ	92	3.2
3.4 ทรัพยากรทางสังคมและวัฒนธรรม	35	3.6

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จุดเด่นของการท่องเที่ยวสิงคโปร์คือ เนื่องจากประเทศมีลักษณะเป็นเกาะเล็ก ๆ และมีระบบการคมนาคมมีความสะดวก ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่าง ๆ โดยใช้ระยะเวลาเพียงสั้น ๆ ประกอบกับประเทศสิงคโปร์มีความปลอดภัยในการท่องเที่ยวสูงมากประเทศหนึ่ง รวมทั้งมีสินค้าและบริการที่มีคุณภาพสูงที่เป็นข้อได้เปรียบมากกว่าประเทศอื่นในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างไรก็ตามจุดอ่อนของการท่องเที่ยวสิงคโปร์คือ ขาดแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามตามธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น น้ำตก ภูเขา หาดทราย ฯลฯ และค่าใช้จ่ายภายในประเทศค่อนข้างสูง ทำให้มีตัวเลือกในการเดินทางท่องเที่ยวค่อนข้างจำกัด

3. อินโดนีเซีย

อินโดนีเซียเป็นประเทศหมู่เกาะที่ใหญ่ที่สุดในโลก ประกอบด้วยเกาะต่าง ๆ ประมาณ 17,508 เกาะ พื้นที่สำคัญแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ หมู่เกาะซุนดาใหญ่ หมู่เกาะซุนดาเล็ก หมู่เกาะโมลุกกะ (หมู่เกาะเครื่องเทศ) และอิเรียนจายา ประชากรอินโดนีเซียมีพลเมืองประมาณ 207.7 ล้านคน (2542) คาดว่าจะเพิ่มเป็น 210 ล้านคนเมื่อสิ้นปี 2543 นับว่ามีพลเมืองมากเป็นอันดับ 4 ของโลกรองจากจีน อินเดียและสหรัฐอเมริกา มีชนกลุ่มน้อยกว่า 500 เผ่า โดยมีภาษาพื้นเมืองมากกว่า 538 ภาษา (Indonesai Official Tourism, 2011) อินโดนีเซียมีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ เช่น น้ำมัน แร่ธาตุ ป่าไม้ และการประมง มีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย อาทิเช่น เกาะบาหลีที่มีเอกลักษณ์ วัฒนธรรมประเพณีชาวบาหลี เกาะสุมาตรา เกาะชวา คินตะมะนี และเทมบักลิ่งค์ เป็นต้น จากสถิตินักท่องเที่ยวในปี ค.ศ. 2011 ประเทศอินโดนีเซียมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 7,649,700 คน มีรายได้จากการท่องเที่ยว 7,997.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังภาพที่ 3.5

ภาพที่ 3.5 จำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวอินโดนีเซียในปี ค.ศ. 2011

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จากการรายงานผลการประเมินขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศอินโดนีเซียในเวทีโลกกับ 140 ประเทศ ของ World Economic Forum 2013 พบว่าอินโดนีเซียมีขีดความสามารถการแข่งขันอยู่ในลำดับที่ 70 ของโลก และอยู่ในลำดับที่ 12 ของภูมิภาคเอเชีย โดยมีขีดความสามารถด้านทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในลำดับที่ 6 ของโลก เนื่องจาก

มีพื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติที่หลากหลายซึ่งสรุปขีดความสามารถแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในปี 2013 ตามดัชนีชี้วัดดังตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 ความสามารถแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอินโดนีเซียปี ค.ศ.2013

ดัชนีชี้วัด	อันดับโลก (140 ประเทศ)	คะแนน (1-7 คะแนน)
ภาพรวมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว	70	4.0
1. ความพร้อมด้านภาครัฐ	95	4.2
1.1 กฎระเบียบ นโยบาย และการบังคับใช้	93	4.3
1.2 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	125	3.9
1.3 มาตรการรักษาความปลอดภัย	85	4.4
1.4 สุขภาพและสุขอนามัย	112	2.9
1.5 การจัดลำดับความสำคัญด้านการคมนาคมและการท่องเที่ยว	19	5.4
2. ความพร้อมด้านภาครัฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน	84	3.4
2.1 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางอากาศ	54	3.5
2.2 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งทางบก	87	3.2
2.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว	113	2.1
2.4 โครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT	87	2.7
2.5 การแข่งขันด้านราคาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	9	5.3
3. ความพร้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	31	4.6
3.1 ทรัพยากรมนุษย์	61	4.9
3.2 การรองรับการท่องเที่ยว	114	4.2
3.3 ทรัพยากรธรรมชาติ	6	5.6
3.4 ทรัพยากรทางสังคมและวัฒนธรรม	38	3.5

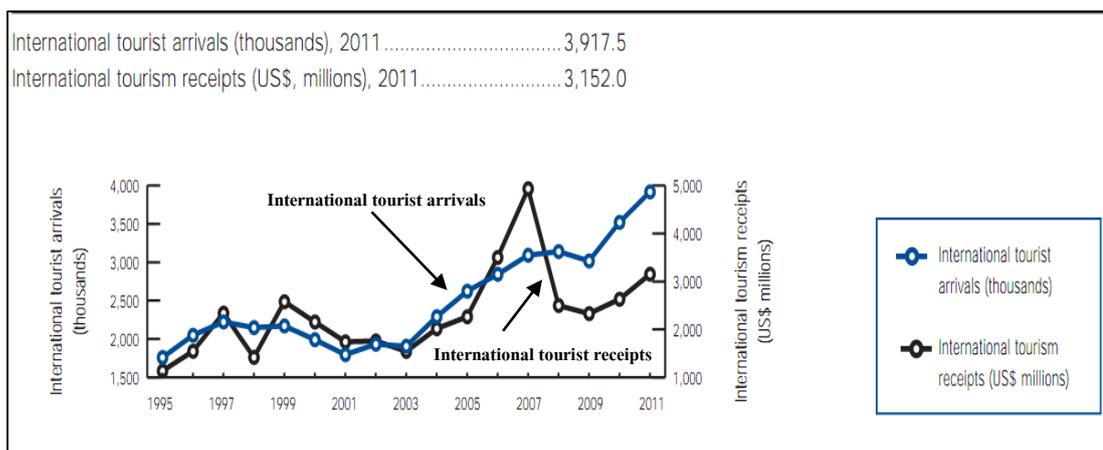
ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

การท่องเที่ยวของประเทศอินโดนีเซียมีจุดเด่น คือ มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทั้งด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมของชาวอินดูบนเกาะบาหลี การทำนาขั้นบันได แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทะเลสาบปากปล่องภูเขาไฟ ล้วนแล้วแต่เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี รัฐบาลอินโดนีเซียพยายามดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยการเสนอราคาต่ำแต่คุณภาพการบริการสูง อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนของการท่องเที่ยวอินโดนีเซียคือเรื่องปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ภัยพิบัติแผ่นดินไหว การคมนาคมและการเดินทางไปที่ต่างๆ กระจาย

ที่มีมากกว่า 10,000 เกาะค่อนข้างลำบาก รวมทั้งอาชญากรรมเกิดขึ้นเป็นประจำ อาทิ ลักทรัพย์ ว่างราว ชิงทรัพย์ ส่วนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาอิน โดนีเซียแทบทั้งสิ้น

4. ฟิลิปปินส์

ฟิลิปปินส์เป็นประเทศหมู่เกาะ จำนวนทั้งสิ้น 7,107 เกาะ เมืองหลวง กรุงมะนิลา มีประชากร 85.5 ล้านคน ลักษณะภูมิประเทศเป็นหมู่เกาะของเทือกเขาหินใหม่ โดยเกาะที่ใหญ่ที่สุดคือเกาะลูซอน พื้นที่ทุกเกาะมีภูเขาเป็นแกนกลาง มีที่ราบอยู่น้อยเป็นที่ราบแคบๆ ที่ราบสำคัญคือที่ราบตอนกลางของเกาะลูซอนเป็นที่ราบที่ใหญ่ที่สุด (Embassy of the Philippines, 2011) สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของฟิลิปปินส์คือ มะนิลา วิกัน ลาอ็อก บาเกียว บานาเว และปาลาวันในหมู่เกาะลูซอน เซบู โบโฮล บอราไคในหมู่เกาะวิซายาส์ และดาเวาในหมู่เกาะมินดาเนา รวมไปถึงนาซันบันไคบริเวณไหล่เขาในเขตคอร์ดีเฮอร์ราของฟิลิปปินส์ ซึ่งได้รับการยกย่องจากองค์การยูเนสโกให้เป็นหนึ่งในมรดกโลกที่สำคัญ (Department of Tourism, Philippines, 2009) จากสถิติท่องเที่ยวปี ค.ศ. 2011 ประเทศฟิลิปปินส์มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 3,917,500 คน มีรายได้จากการท่องเที่ยว 3,152 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังภาพที่ 3.6

ภาพที่ 3.6 จำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวฟิลิปปินส์ในปี ค.ศ. 2011

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จากการรายงานผลการประเมินขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศฟิลิปปินส์ในเวทีโลกกับ 140 ประเทศ ของ World Economic Forum 2013 พบว่า ฟิลิปปินส์มีขีดความสามารถการแข่งขันอยู่ในลำดับที่ 82 ของโลก และอยู่ในลำดับที่ 17 ของภูมิภาคเอเชีย โดยมีขีดความสามารถด้านการจัดลำดับความสำคัญด้านการคมนาคมและการท่องเที่ยว อยู่ในลำดับ

ที่ 15 ของโลก เนื่องมาจากรัฐบาลได้ใช้จ่ายงบประมาณในด้านนี้สูงที่สุดเมื่อเทียบกับ GDP ซึ่งสรุป
 ขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในปี 2013 ตามดัชนีชี้วัดดังตารางที่ 3.7
 ตารางที่ 3.7 ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวฟิลิปปินส์ปี ค.ศ.2013

ดัชนีชี้วัด	อันดับโลก (140 ประเทศ)	คะแนน (1-7 คะแนน)
ภาพรวมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว	82	3.9
1. ความพร้อมด้านภาครัฐ	70	4.5
1.1 กฎระเบียบ นโยบาย และการบังคับใช้	53	4.7
1.2 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	83	4.4
1.3 มาตรการรักษาความปลอดภัย	104	4.1
1.4 สุขภาพและสุขอนามัย	94	3.8
1.5 การจัดลำดับความสำคัญด้านการคมนาคมและการท่องเที่ยว	15	5.6
2. ความพร้อมด้านภาครัฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน	89	3.3
2.1 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางอากาศ	69	3.0
2.2 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งทางบก	89	3.2
2.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว	92	2.9
2.4 โครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT	96	2.5
2.5 การแข่งขันด้านราคาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	24	5.1
3. ความพร้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	64	3.9
3.1 ทรัพยากรมนุษย์	82	4.7
3.2 การรองรับการท่องเที่ยว	42	4.9
3.3 ทรัพยากรธรรมชาติ	44	4.1
3.4 ทรัพยากรทางสังคมและวัฒนธรรม	83	2.1

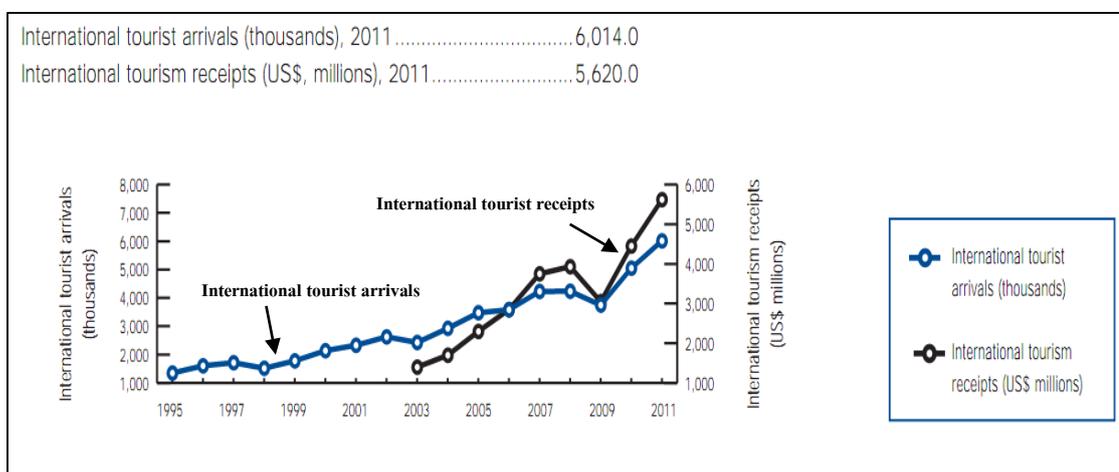
ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

ประเทศฟิลิปปินส์มีความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างอยู่ใน
 เกณฑ์ที่ดีทั้งด้าน เทคโนโลยี ราคา และบุคลากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ
 ได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสินค้าทางการท่องเที่ยวของฟิลิปปินส์ได้แก่หมู่เกาะ และชายหาด ตามหมู่
 เกาะมากมาย อย่างไรก็ตามจุดอ่อนของการท่องเที่ยวฟิลิปปินส์ คือ ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

ภัยธรรมชาติทั้งพายุ แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวที่ข้ามทวีปฟิลิปปินส์แทบทั้งสิ้น

5. เวียดนาม

เวียดนามมีลักษณะคล้ายตัว “s” ขนาดใหญ่ที่ยาวเหยียดกินบริเวณไปตามความยาวของคาบสมุทรอินโดจีน ตลอดแนวพรมแดนมีความยาว 3,730 กิโลเมตร พื้นที่ประมาณ 3 ใน 4 ประกอบด้วยภูเขาและป่าไม้ บริเวณแผ่นดินทั้งหมดของเวียดนามมีพื้นที่ราว 327,500 ตารางกิโลเมตร นอกจากนี้อาณาเขตของประเทศยังรวมไปถึงพื้นที่ในทะเลอันกว้างใหญ่ ไซปาล ไม่ว่าจะเป็นไหล่ทวีปขนาดใหญ่ หรือหมู่เกาะ นับพื้นที่วางทอดยาวจากอ่าวตังเกี๋ยไปจนถึงอ่าวไทย ประเทศเวียดนามมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีชื่อเสียง อาทิ ทะเลสาบคินคาบ อ่าวฮาลอง เมืองซาปา โฮจิมินห์ซิตี เมืองเว้ ดานัง เมืองฮอยอัน เดียนเบียนฟู และฮานอย จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากรัสเซีย กัมพูชา สิงคโปร์ ไทย เกาหลีใต้ และมาเลเซีย (Executive Travel, 2011) สถิติท่องเที่ยวปี ค.ศ. 2011 เวียดนามมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 6,014,000 คน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 5,620 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังภาพที่ 3.7

ภาพที่ 3.7 จำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวเวียดนามในปี ค.ศ. 2011

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จากการรายงานผลการประเมินขีดความสามารถแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศเวียดนามในเวทีโลกกับ 140 ประเทศ ของ World Economic Forum 2013 พบว่า เวียดนามมีขีด

ความสามารถการแข่งขันอยู่ในลำดับที่ 80 ของโลก และอยู่ในลำดับที่ 16 ของภูมิภาคเอเชีย โดยมีขีดความสามารถด้านราคาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในลำดับที่ 18 ของโลก ซึ่งสรุปขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในปี 2013 ตามดัชนีชี้วัดดังตารางที่ 3.8

ตารางที่ 3.8 ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวเวียดนามปี ค.ศ.2013

ดัชนีชี้วัด	อันดับโลก (140 ประเทศ)	คะแนน (1-7 คะแนน)
ภาพรวมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว	80	4.0
1. ความพร้อมด้านภาครัฐ	88	4.3
1.1 กฎระเบียบ นโยบาย และการบังคับใช้	60	4.6
1.2 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	128	3.8
1.3 มาตรการรักษาความปลอดภัย	58	4.9
1.4 สุขภาพและสุขอนามัย	81	4.5
1.5 การจัดลำดับความสำคัญด้านการคมนาคมและการท่องเที่ยว	110	3.6
2. ความพร้อมด้านภาครัฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน	94	3.3
2.1 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางอากาศ	79	2.8
2.2 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งทางบก	98	3.0
2.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว	112	3.2
2.4 โครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT	68	3.2
2.5 การแข่งขันด้านราคาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	18	5.1
3. ความพร้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	43	4.1
3.1 ทรัพยากรมนุษย์	77	4.8
3.2 การรองรับการท่องเที่ยว	108	4.3
3.3 ทรัพยากรธรรมชาติ	50	4.0
3.4 ทรัพยากรทางสังคมและวัฒนธรรม	28	4.1

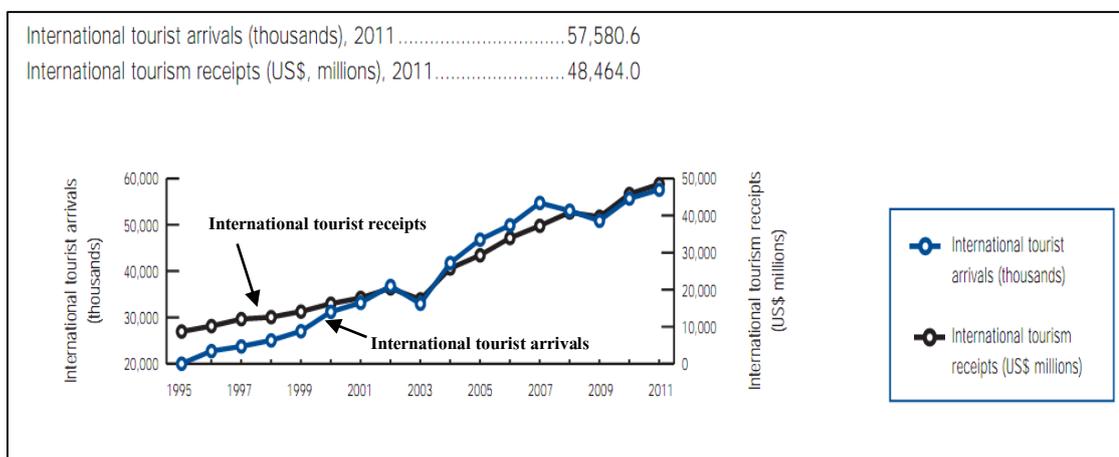
ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

เวียดนามเป็นประเทศที่มีกลิ่นอายทางวัฒนธรรม และในสายตาของชาวต่างชาติที่ยังคงภาพลักษณ์ไว้อย่างไม่เปลี่ยนแปลง รวมถึงวัฒนธรรมด้านการกินอาหารเวียดนามได้รุดตลาดในต่างประเทศซึ่งทำให้เป็นที่รู้จักไปทั่วโลก นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่มาจากประเทศไทย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ จีน ฝรั่งเศส สิงคโปร์ และมาเลเซีย เวียดนามมีการเสริมกลยุทธ์การท่องเที่ยวด้วยการลดขั้นตอนการเดินทางเข้าประเทศให้ง่ายขึ้น เพิ่มความร่วมมือการท่องเที่ยวทางรถยนต์กับประเทศเพื่อนบ้านทั้งลาวและกัมพูชา รวมถึงการปรับราคาแพคเกจการ

ท่องเที่ยว แต่ปัญหาอย่างหนึ่งคือ รัฐบาลยังเอาใจใส่ต่อการท่องเที่ยวที่น้อย เมื่อเทียบกับศักยภาพที่มีอยู่สูง ซึ่งหากมีการปรับกลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เวียดนามจะกลายเป็นประเทศทำรายได้ด้านการท่องเที่ยวดีที่สุดในประเทศหนึ่ง

6. จีน

ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีขนาดพื้นที่กว้างใหญ่ มีวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันยาวนานกว่า 5,000 ปี มีนครแห่งประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงระดับโลกถึง 99 แห่ง และมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและโบราณสถานที่ได้รับการประกาศจาก UNESCO ให้เป็นมรดกโลกหลายแห่ง การท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้อันดับต้นๆ ของประเทศจีน นับตั้งแต่จีนดำเนินนโยบายเปิดประเทศ รัฐบาลจีนได้จัดสรรงบประมาณจำนวนมากเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและระบบคมนาคมขนส่ง ตลอดจนระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวที่หลั่งไหลเข้ามาเที่ยวประเทศจีนมากขึ้นทุกปี แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทยมีมากมายมหาศาล อาทิ พระราชวังโบราณ กำแพงเมืองจีน จตุรัสเทียนอันเหมิน เซี่ยงไฮ้ ฮาร์บิน ซื่ออัน กวางเจา คุณหมิง เขตปกครองตนเองทิเบต ฯลฯ โดยสถิติท่องเที่ยวปี ค.ศ. 2011 ประเทศจีนมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 57,580,600 คน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 39,675 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังภาพที่ 3.8

ภาพที่ 3.8 จำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวจีนในปี ค.ศ. 2011

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จากการรายงานผลการประเมินขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยในเวทีโลกกับ 140 ประเทศ ของ World Economic Forum 2013 พบว่า จีนมีขีด

ความสามารถการแข่งขันอยู่ในลำดับที่ 45 ของโลก และอยู่ในลำดับที่ 10 ของภูมิภาคเอเชีย โดยมีขีดความสามารถด้านทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในลำดับที่ 5 ของโลก เนื่องจากมีพื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติที่มีมากมายและมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง ซึ่งสรุปขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในปี 2013 ตามดัชนีชี้วัดดังตารางที่ 3.9

ตารางที่ 3.9 ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวจีนปี ค.ศ.2013

ดัชนีชี้วัด	อันดับโลก (140 ประเทศ)	คะแนน (1-7 คะแนน)
ภาพรวมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว	45	4.5
1. ความพร้อมด้านภาครัฐ	71	4.5
1.1 กฎระเบียบ นโยบาย และการบังคับใช้	86	4.3
1.2 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	109	4.2
1.3 มาตรการรักษาความปลอดภัย	67	4.8
1.4 สุขภาพและสุขอนามัย	82	4.5
1.5 การจัดลำดับความสำคัญด้านการคมนาคมและการท่องเที่ยว	45	4.7
2. ความพร้อมด้านภาครัฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน	63	3.8
2.1 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางอากาศ	35	4.3
2.2 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งทางบก	51	4.1
2.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว	101	2.5
2.4 โครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT	74	3.0
2.5 การแข่งขันด้านราคาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	37	4.9
3. ความพร้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	13	5.1
3.1 ทรัพยากรมนุษย์	38	5.2
3.2 การรองรับการท่องเที่ยว	129	4.0
3.3 ทรัพยากรธรรมชาติ	5	5.6
3.4 ทรัพยากรทางสังคมและวัฒนธรรม	15	5.5

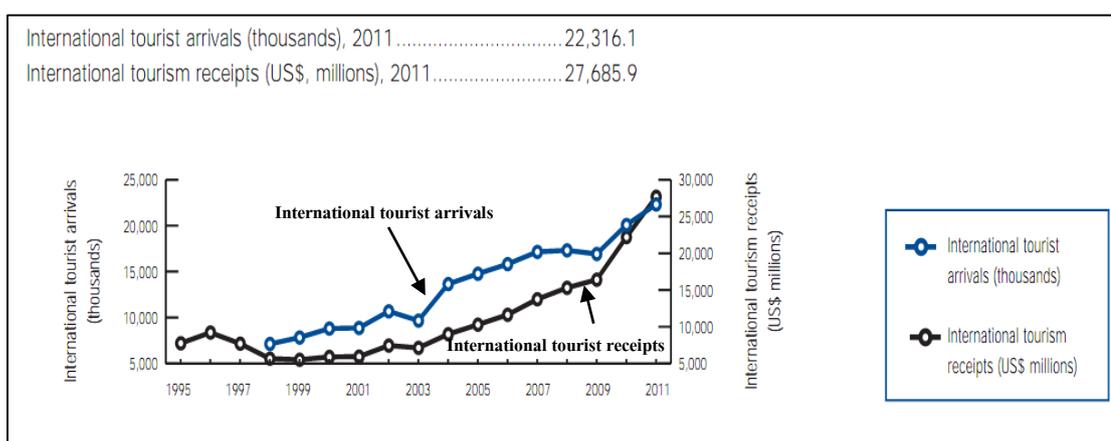
ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จุดแข็งและจุดอ่อนของการท่องเที่ยวจีน กล่าวคือ ด้วยประวัติศาสตร์อันยาวนานทำให้ประเทศจีนมีศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่น่าสนใจ รวมทั้งโบราณสถานและสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ได้รับการยกย่องให้เป็นมรดกโลก ประกอบกับการใช้กลยุทธ์เชิงรุกเจาะตลาดต่างประเทศ นอกจากนี้ การเตรียมพร้อมสำหรับการขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวด้วยการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคและการคมนาคมขนส่ง ซึ่งเป็นจุดหนึ่งที่สร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนอย่างไรก็ตาม ความกว้างใหญ่ของพื้นที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการทำนุ

บำรุง รักษาคุณแลสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและโบราณสถานอันทรงคุณค่า ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวอาจทรุดโทรมไปตามกาลเวลา ตามสภาพทางธรรมชาติหรือโดยการกระทำของมนุษย์ ภาครัฐอาจไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง

7. ฮองกง

ฮองกงเป็นเขตบริหารพิเศษที่ขึ้นตรงต่อรัฐบาลกลางของสาธารณรัฐประชาชนจีน รัฐบาลจีนได้ใช้นโยบาย ‘หนึ่งประเทศสองระบบ’ ในการปกครองฮองกง ตามกฎหมายพื้นฐานที่ใช้ในการปกครองและบริหารฮองกงที่สภาประชาชนจีนได้อนุมัติและประกาศใช้เป็นกฎหมาย เมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2533 โดยให้สิทธิฮองกงในการปกครองตนเองอย่างอิสระ สามารถดำเนินนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การเงิน การพาณิชย์ ฯลฯ ได้ตามระบบเสรี รัฐบาลจีนได้กำหนดให้ฮองกงสามารถดำเนินนโยบายเศรษฐกิจเสรีต่อไปได้อีกเป็นเวลา 50 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นวันที่รัฐบาลจีนได้รับฮองกงกลับคืนจากรัฐบาลอังกฤษ ฮองกงมีพื้นที่รวม 1,096.63 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย เกาะฮองกง เกาลูน เขตดินแดนใหม่ (New Territories) และเกาะอื่น ๆ (Hong Kong Tourism Board, 2011) ฮองกงเป็นเมืองที่มีความหลากหลายทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างเห็นได้ชัด ทั้งตึกสูงระฟ้า อาคารทันสมัย ตลาดขายของพื้นเมือง ตลาดขายของเก่า วัดวาอาราม หรือแม้แต่แปลงปลูกผัก จากความหลากหลายเหล่านี้ จึงทำให้ฮองกงมีมนต์เสน่ห์ ดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างมากมาย นักท่องเที่ยวสามารถพบกับสิ่งที่น่าสนใจและหลากหลาย โดยเราสามารถแบ่งเขตท่องเที่ยวสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลักๆ ออกเป็น 3 เขต คือ เกาะฮองกง ฝั่งเกาลูน เขตนิวเทอริทอรีส์ และหมู่เกาะต่างๆ แหล่งท่องเที่ยวและจุดชมเมืองที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง ตั้งกระจายอยู่ทั้งบนเกาะฮองกง เกาลูน และนิวเทอริทอรีส์ อาทิ อ่าววิกตอเรีย เลดี้ส์ มาร์เก็ต หาดริพัลส์ เบย์ ฮองกงดิสนีย์แลนด์ ฮองกงมีวัดจีนมากกว่า 600 แห่งกระจายอยู่ทั่วฮองกง สำหรับชาวพุทธ ขงจื้อและลัทธิอื่นๆ โดยสถิติท่องเที่ยวปี ค.ศ. 2011 ฮองกงมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 22,316,100 คน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 27,685.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังภาพที่ 3.9

ภาพที่ 3.9 จำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวฮ่องกงในปี ค.ศ. 2011

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จากการรายงานผลการประเมินขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของฮ่องกงในเวทีโลกกับ 140 ประเทศ ของ World Economic Forum 2013 พบว่า ฮ่องกงมีขีดความสามารถแข่งขันอยู่ในลำดับที่ 15 ของโลก และอยู่ในลำดับที่ 5 ของภูมิภาคเอเชีย โดยมีขีดความสามารถด้านโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางบกอยู่ในลำดับที่ 1 ของโลก ซึ่งสรุปขีดความสามารถแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในปี 2013 ตามดัชนีชี้วัดดังตารางที่ 3.10

ตารางที่ 3.10 ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวฮ่องกงปี ค.ศ.2013

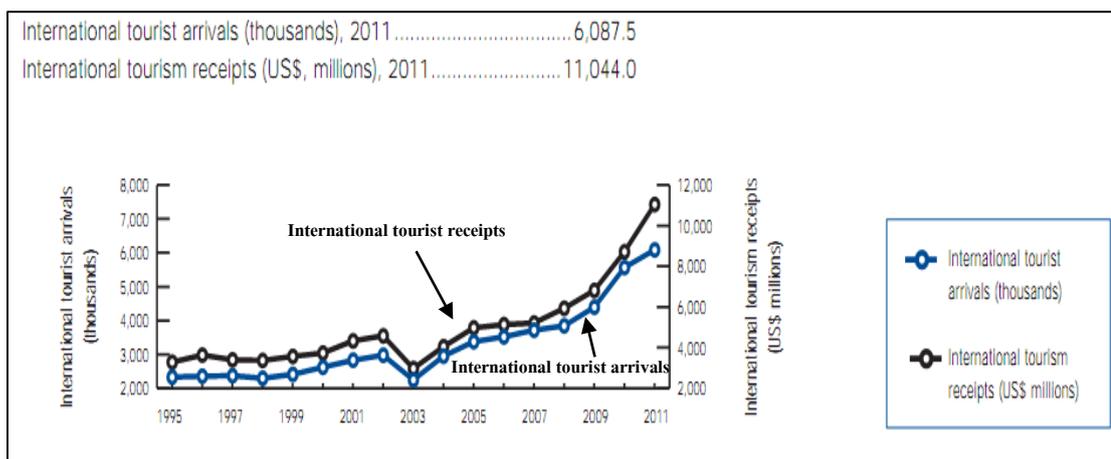
ดัชนีชี้วัด	อันดับโลก (140 ประเทศ)	คะแนน (1-7 คะแนน)
ภาพรวมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว	15	5.1
1. ความพร้อมด้านภาครัฐ	19	5.4
1.1 กฎระเบียบ นโยบาย และการบังคับใช้	3	5.6
1.2 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	118	4.0
1.3 มาตรการรักษาความปลอดภัย	3	6.3
1.4 สุขภาพและสุขอนามัย	50	5.6
1.5 การจัดลำดับความสำคัญด้านการคมนาคมและการท่องเที่ยว	12	5.7
2. ความพร้อมด้านภาครัฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน	3	5.3
2.1 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางอากาศ	6	5.4
2.2 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งทางบก	1	6.6
2.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว	71	3.9
2.4 โครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT	2	5.8
2.5 การแข่งขันด้านราคาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	32	4.9
3. ความพร้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	29	4.6
3.1 ทรัพยากรมนุษย์	8	5.7
3.2 การรองรับการท่องเที่ยว	3	6.0
3.3 ทรัพยากรธรรมชาติ	84	3.3
3.4 ทรัพยากรทางสังคมและวัฒนธรรม	42	3.3

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จุดแข็งการท่องเที่ยวฮ่องกงคือการตลาดและการประชาสัมพันธ์ให้ฮ่องกงให้เป็นจุดหมายการเดินทางระดับโลก และสร้างประสบการณ์อันน่าประทับใจแก่ผู้มาเยือน ทำให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเป็นจำนวนมากในแต่ละปี อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวฮ่องกงยังมีข้อจำกัดในเรื่องของสถานที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว เพราะพื้นที่ค่อนข้างจำกัด และมีนักท่องเที่ยวค่อนข้างหนาแน่นอาจทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวกในการจับจ่ายซื้อของ

8. ไต้หวัน

ไต้หวัน เป็นเกาะในมหาสมุทรแปซิฟิกใกล้จีนแผ่นดินใหญ่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ปัจจุบันปกครองโดยสาธารณรัฐจีนภายใต้อาณัติของสาธารณรัฐประชาชนจีนแต่เดิมเกาะไต้หวันมีชื่อว่าเกาะฟอร์โมซา (Formosa) หรือ Ilha Formosa ในภาษาโปรตุเกส แปลว่า "เกาะสวยงาม" เนื่องจากประเทศโปรตุเกสเคยเดินทางมายังเกาะนี้และได้ตั้งชื่อเอาไว้ เกาะไต้หวันตั้งอยู่ระหว่างทะเลจีนตะวันออกและทะเลจีนใต้ ห่างจากจีนแผ่นดินใหญ่ประมาณ 160 ก.ม. โดยมีแนวเขาอยู่ที่ส่วนกลางของเกาะ จัดอยู่ในเขตภูเขาไฟและแผ่นดินไหว (Tourism Bureau, 2011) ไต้หวันเป็นประเทศที่มีภูเขาตั้งตระหง่านสูงมีชื่อเสียงไปทั่วโลกจึงถูกเรียกว่า “เกาะภูเขาสูง” จึงทำให้มีลักษณะภูมิประเทศพิเศษทัศนียภาพที่แปลกและมหัศจรรย์มากมาย นอกจากภูเขาแล้วยังมีทัศนียภาพตามฝั่งทะเลที่สวยงาม อาทิ เกาะเผิงหู นครไทเป อำเภอเกาสง เมืองไทหนาน เป็นต้น โดยสถิติท่องเที่ยวปี ค.ศ. 2011 ไต้หวันมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 6,087,500 คน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 11,044 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังภาพที่ 3.10

ภาพที่ 3.10 จำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวไต้หวันในปี ค.ศ. 2011

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จากการรายงานผลการประเมินขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไต้หวันในเวทีโลกกับ 140 ประเทศ ของ World Economic Forum 2013 พบว่า ไต้หวันมีขีดความสามารถการแข่งขันอยู่ในลำดับที่ 33 ของโลก และอยู่ในลำดับที่ 7 ของภูมิภาคเอเชีย โดยมีขีดความสามารถด้านกฎระเบียบ นโยบายและการบังคับใช้อยู่ในลำดับที่ 5 ของโลก ซึ่งสรุปขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในปี 2013 ตามดัชนีชี้วัดดังตารางที่ 3.11

ตารางที่ 3.11 ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวไต้หวันปี ค.ศ.2013

ดัชนีชี้วัด	อันดับโลก (140 ประเทศ)	คะแนน (1-7 คะแนน)
ภาพรวมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว	33	4.7
1. ความพร้อมด้านภาครัฐ	29	5.2
1.1 กฎระเบียบ นโยบาย และการบังคับใช้	5	5.5
1.2 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	94	5.3
1.3 มาตรการรักษาความปลอดภัย	17	5.8
1.4 สุขภาพและสุขอนามัย	43	5.8
1.5 การจัดลำดับความสำคัญด้านการคมนาคมและการท่องเที่ยว	55	4.6
2. ความพร้อมด้านภาครัฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน	34	4.6
2.1 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางอากาศ	51	3.7
2.2 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งทางบก	18	5.5
2.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว	75	3.8
2.4 โครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT	16	5.1
2.5 การแข่งขันด้านราคาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	21	5.1
3. ความพร้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	44	5.3
3.1 ทรัพยากรมนุษย์	25	5.4
3.2 การรองรับการท่องเที่ยว	37	4.9
3.3 ทรัพยากรธรรมชาติ	91	3.2
3.4 ทรัพยากรทางสังคมและวัฒนธรรม	34	3.6

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จุดเด่นด้านการท่องเที่ยวของไต้หวัน คือ การบริหารจัดการท่องเที่ยวดีมากประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะสโลแกน Taiwan The Heart of Asia ซึ่งก็เริ่มเป็นที่จับตามองของต่างชาติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไต้หวัน รวมทั้งการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค และเทคโนโลยีที่รุดหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศในโลก ไม่ว่าจะเป็น รถไฟหัวกระสุน ถนนซูเปอร์ไฮเวย์ที่โยงใยภาคเหนือจรดใต้เข้าด้วยกันเป็นเครือข่ายการขนส่งที่แข็งแกร่ง ที่เอื้อต่อการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ องค์กรใด

ภาพพจน์ที่เป็นเมืองอุตสาหกรรมเพราะการประชาสัมพันธ์ของไต้หวันยังไม่เต็มที่ ทำให้นักท่องเที่ยวมองว่าเกาะเล็กๆ ไม่น่ามีอะไรเที่ยว เมื่อเทียบกับจีน อีกทั้งยังประสบกับภัยธรรมชาติบ่อยครั้ง เพราะอยู่บนรอยต่อแผ่นดินไหว หรือฤดูมรสุมในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม จุดขายยังน้อย เพราะไต้หวันยังไม่เจริญเหมือนญี่ปุ่น หรือเกาหลี และธรรมชาติก็ไม่สวยเท่ากับประเทศจีน

9. มาเก๊า

เขตปกครองพิเศษมาเก๊า เป็นส่วนหนึ่งของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งตั้งอยู่ตรงพื้นที่ชายฝั่งทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของจีน ติดกับมณฑลกวางตุ้ง(กวางตุ้ง)ของจีน มีพื้นที่ประมาณ 28.3 ตารางกิโลเมตร บริเวณคาบสมุทรมาเก๊า มีลักษณะแคบยาว เชื่อมต่อกับเมืองจูไห่ของมณฑลกวางตุ้ง พื้นที่จากเหนือจรดใต้ยาว 4 กิโลเมตร จากตะวันออกจรดตะวันตกกว้าง 1.8 กิโลเมตรโดยประมาณ คาบสมุทรมีลักษณะเอียงจากตะวันออกเฉียงเหนือไปยังตะวันตกเฉียงใต้ภูเขาในบริเวณนี้สูงไม่มากนัก มาเก๊าประกอบด้วย 3 ส่วนคือ Macau peninsula , Taipa Island และ Coloane Island ธุรกิจท่องเที่ยวและคาสิโนเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจมาเก๊า โดยเป็นแหล่งที่มาหลักของภาษีรายได้ภาครัฐ และมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรม โรงแรม ร้านอาหาร และการค้าปลีกอื่นๆ ธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจบริการที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เงินตราต่างประเทศไหลเข้าประเทศอย่างต่อเนื่อง และในอนาคต มาเก๊ามุ่งมั่นเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจของโลก โดยพัฒนาการท่องเที่ยวในหลากหลายทิศทางมากขึ้น เลือกใช้จุดเด่นทางทรัพยากรและวัฒนธรรมเป็นตัวชูโรง และเพิ่มความร่วมมือระดับภูมิภาค เพื่อขยายโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในมาเก๊าต่อไป (สำนักงานยุทธศาสตร์การพาณิชย์, 2554) โดยสถิติท่องเที่ยวปี ค.ศ. 2011 มาเก๊ามีนักท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 28,002,097 คน (Macau Government Tourist Office, 2011)

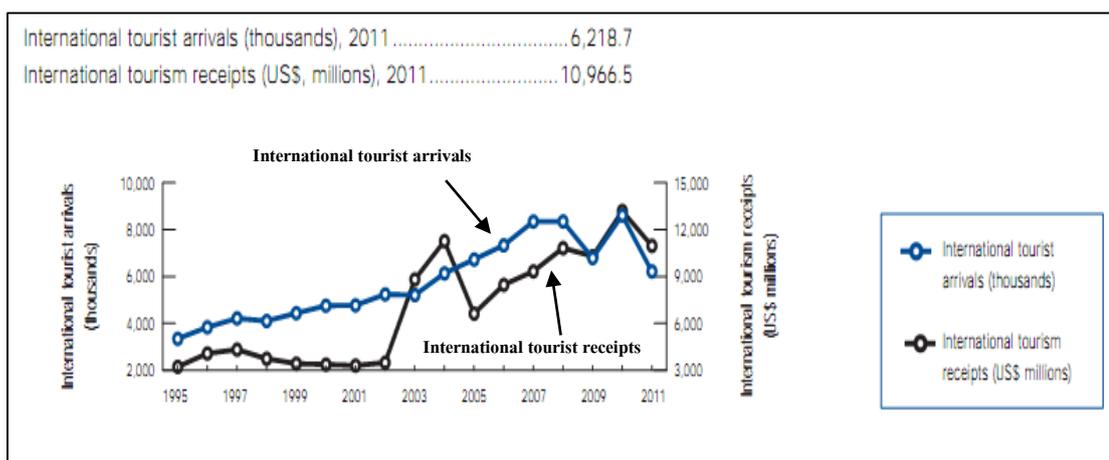
จุดแข็งของมาเก๊าในด้านการท่องเที่ยว ก็คือมีแหล่งท่องเที่ยวคาสิโนที่มีชื่อเสียงในระดับโลก ธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจบริการที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เงินตราต่างประเทศไหลเข้าประเทศอย่างต่อเนื่อง การคมนาคมภายในที่สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย เชื่อมโยงกันเป็นระบบ อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวมาเก๊ายังมีข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่ค่อนข้างจำกัด และมีนักท่องเที่ยวค่อนข้างหนาแน่น

10. ญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นเป็นประเทศหมู่เกาะ ซึ่งประกอบไปด้วยเกาะต่าง ๆ กว่า 6,800 เกาะ เรียงรายเป็นแนวยาวจากด้านตะวันตกเฉียงเหนือ ของมหาสมุทรแปซิฟิก และตั้งอยู่ทางตะวันออกสุดของโลก จึงเป็นที่มาของชื่อ "ดินแดนอาทิตย์อุทัย" ประกอบไปด้วยเกาะหลัก 4 เกาะคือ ฮอกไกโด ฮอนชู ชิโกกุ และคีวชู เกาะฮอนชูซึ่งเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุด โดยมีโตเกียวเป็นเมืองหลวงของ

ประเทศมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2411 ประเทศญี่ปุ่น มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามมากมาย อาทิ ภูเขาไฟฟูจิยามา โตเกียวดิสนีย์แลนด์ พระราชวังอิมพีเรียล สวนสาธารณะชิจูกุเกียวเอ็น บ่อน้ำพุร้อนคุซะทงิ ยูนิเวอร์แซล สตูดิโอ เจแปน เมืองเกียวโต นาโกยา ฮิโรชิมา นากาโน ฟูจิวะ ภูเขาฮอกไกโด อุทยานแห่งชาติไดเซท จิซัง ทะเลสาบอะคัง ทะเลสาบมาซุและทะเลสาบคุชิโระ อุทยานแห่งชาติโทวาดะ-ฮะจิมีงไต เกาะโอกินาวา ฯลฯ ส่วนแล้วแต่เป็นจุดหมายของนักท่องเที่ยวแทบทั้งสิ้น โดยสถิติท่องเที่ยวปี ค.ศ. 2011 ญี่ปุ่นมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 6,218,700 ล้านคน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 10,966.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังภาพที่ 3.11

ภาพที่ 3.11 จำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวญี่ปุ่นในปี ค.ศ. 2011

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จากการรายงานผลการประเมินขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของญี่ปุ่นในเวทีโลกกับ 140 ประเทศ ของ World Economic Forum 2013 พบว่า ญี่ปุ่นมีขีดความสามารถแข่งขันอยู่ในลำดับที่ 14 ของโลก และอยู่ในลำดับที่ 4 ของภูมิภาคเอเชีย โดยมีขีดความสามารถด้านโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางบกและโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT อยู่ในลำดับที่ 7 ของโลก ซึ่งสรุปขีดความสามารถแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในปี 2013 ตามดัชนีชี้วัดดังตารางที่ 3.12

ตารางที่ 3.12 ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวญี่ปุ่นปี ค.ศ.2013

ดัชนีชี้วัด	อันดับโลก (140 ประเทศ)	คะแนน (1-7 คะแนน)
ภาพรวมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว	14	5.1
1. ความพร้อมด้านภาครัฐ	24	5.3
1.1 กฎระเบียบ นโยบาย และการบังคับใช้	36	4.9
1.2 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	47	4.8
1.3 มาตรการรักษาความปลอดภัย	20	5.7
1.4 สุขภาพและสุขอนามัย	16	6.3
1.5 การจัดลำดับความสำคัญด้านการคมนาคมและการท่องเที่ยว	42	4.8
2. ความพร้อมด้านภาครัฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน	24	4.9
2.1 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางอากาศ	25	4.5
2.2 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งทางบก	7	6.2
2.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว	53	4.6
2.4 โครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT	7	5.5
2.5 การแข่งขันด้านราคาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	130	3.5
3. ความพร้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	10	5.2
3.1 ทรัพยากรมนุษย์	21	5.4
3.2 การรองรับการท่องเที่ยว	77	4.6
3.3 ทรัพยากรธรรมชาติ	21	5.0
3.4 ทรัพยากรทางสังคมและวัฒนธรรม	11	5.9

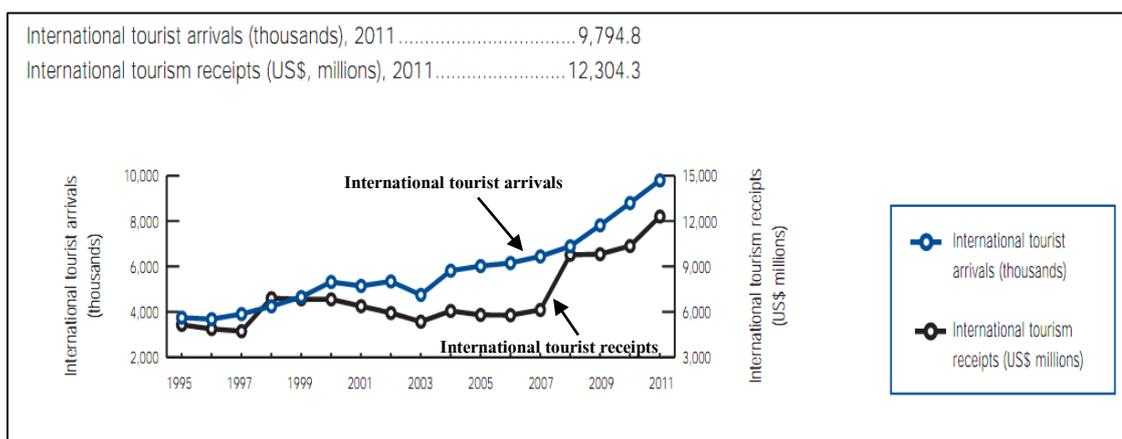
ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จุดแข็งของญี่ปุ่นในด้านการท่องเที่ยว ก็คือการคมนาคมภายในที่สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย เชื่อมโยงกันเป็นระบบ ออกจากสถานีรถไฟมาก็มีรถเมย์ ทั้งรถเมย์ในเมือง และรถเมย์เชื่อมต่อจังหวัด และการจัดการแหล่งมรดกโลกที่เป็นมรดกโลกที่มีชื่อเสียงที่หมู่บ้านชิราคาวาโกะ ซึ่งเป็นหมู่บ้านเกษตรกรรมโบราณในหุบเขาที่ UNESCO ยกให้เป็นมรดกโลก เพราะสามารถเก็บบ้านหลังคามุงฟางไว้กว่า 20 หลัง อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวญี่ปุ่นนักท่องเที่ยวจะมีค่าใช้จ่ายในการ

ครองชีพที่สูงมาก และการประสบกับภัยพิบัติแผ่นดินไหว และคลื่นสึนามิ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นจุดอ่อนของการท่องเที่ยวญี่ปุ่น

11. เกาหลีใต้

หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2491 คาบสมุทรเกาหลีถูกแบ่งเป็นสองส่วนโดยเส้นละติจูดที่ 38 องศาเหนือ ประมุขของประเทศคือประธานาธิบดี ซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนให้เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร มีนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา รัฐสภาเป็นองค์กรนิติบัญญัติ และศาลทำหน้าที่ทางตุลาการ ทั้งนี้ เกาหลีใต้มีการแบ่งเขตการปกครองเป็น 9 จังหวัด และ 6 เขตการปกครอง ได้แก่ โซล ปูซาน อินชอน แดกู กวางจู แดซอน (Central Intelligence Agency, 2011) ในปี ค.ศ. 2011 รัฐบาลเกาหลีใต้มีรายได้เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวเกาหลีใต้ในชื่อ Visit Korea ทั้งนี้ประเทศเกาหลีใต้มีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย อาทิ พระราชวังเคียงบก พระราชวังชางด็อกกุง ศาลเจ้ายางเมียวที่ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกขององค์การยูเนสโก พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเกาหลี อนุสรณ์สถานแห่งสงครามเกาหลี พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านและหมู่บ้านของเกาหลีในอดีต ตลาดทงแดมุน ตลาดนัมแดมุน ตลาดเมียงดง ตลาดอินซาดง ตลาดอึเทวอน เกาะนามิ เมืองอันดง เมืองปูซาน เกาะเชจู และเมืองซูอันโบ เป็นต้น โดยสถิติท่องเที่ยวปี ค.ศ. 2011 เกาหลีใต้มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 9,794,800 ล้านคน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 12,304.3 ล้านเหรียญสหรัฐ ดังภาพที่ 3.12

ภาพที่ 3.12 จำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวเกาหลีใต้ในปี ค.ศ. 2011

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จากการรายงานผลประเมินขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของเกาหลีใต้ ในเวทีโลกกับ 140 ประเทศ ของ World Economic Forum 2013 พบว่า เกาหลีใต้มีขีดความสามารถการแข่งขันอยู่ในลำดับที่ 25 ของโลก และอยู่ในลำดับที่ 6 ของภูมิภาคเอเชีย โดยมีขีดความสามารถด้านโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT อยู่ในลำดับที่ 1 ของโลก ซึ่งสรุปขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในปี 2013 ตามดัชนีชี้วัดดังตารางที่ 3.13

ตารางที่ 3.13 ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวเกาหลีใต้ปี ค.ศ.2013

ดัชนีชี้วัด	อันดับโลก (140 ประเทศ)	คะแนน (1-7 คะแนน)
ภาพรวมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว	25	4.9
1. ความพร้อมด้านภาครัฐ	38	5.0
1.1 กฎระเบียบ นโยบาย และการบังคับใช้	50	4.7
1.2 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	69	4.6
1.3 มาตรการรักษาความปลอดภัย	39	5.3
1.4 สุขภาพและสุขอนามัย	19	6.2
1.5 การจัดลำดับความสำคัญด้านการคมนาคมและการท่องเที่ยว	75	4.3
2. ความพร้อมด้านภาครัฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน	17	5.0
2.1 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางอากาศ	31	4.4
2.2 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งทางบก	16	5.6
2.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว	51	4.6
2.4 โครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT	1	6.0
2.5 การแข่งขันด้านราคาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	96	4.3
3. ความพร้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	20	4.7
3.1 ทรัพยากรมนุษย์	33	5.2
3.2 การรองรับการท่องเที่ยว	81	4.5
3.3 ทรัพยากรธรรมชาติ	89	3.2
3.4 ทรัพยากรทางสังคมและวัฒนธรรม	10	6.0

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

จุดเด่นของการท่องเที่ยวประเทศเกาหลีใต้คือ ศิลปะเกาหลีมีลักษณะเด่นหลายประการที่ทำให้เกิดแบบของตัวเอง ศิลปะเกาหลียกย่องธรรมชาติ และการใช้สีอ่อนและเรียบก็ปรากฏอยู่เสมอในภาพเขียนและเครื่องปั้นแบบเกาหลีวัฒนธรรม งานหัตถกรรมพื้นบ้านคือศิลปะที่สืบทอดกันมาหลายร้อยปีงานไม้และเครื่องเงินของเกาหลีเป็นที่รู้จักกันดี โดยเน้นการออกแบบที่เพื่อประโยชน์ใช้สอยและความเรียบง่ายสิ่งสะดุดตาในงานไม้เกาหลีคือศิลปะการประดับมุก

งานหัตถกรรมโลหะทำด้วยทองทำด้วยสำริด นอกจากนี้ เกาหลีได้ยังใช้การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านละครโทรทัศน์ ที่สร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวต่างชาติให้เข้าไปท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก แต่เกาหลีใต้ มีทรัพยากรการท่องเที่ยวไม่หลากหลายเมื่อเทียบกับญี่ปุ่นหรือจีน

ตารางที่ 3.14 สรุปผลการจัดอันดับขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวปี ค.ศ.2013

ดัชนีชี้วัด	อันดับโลก (140 ประเทศ)										
	ไทย	มาเลเซีย	สิงคโปร์	อินโดนีเซีย	ฟิลิปปินส์	เวียดนาม	จีน	ฮ่องกง	ไต้หวัน	ญี่ปุ่น	เกาหลีใต้
ภาพรวมขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว	43	34	10	70	82	80	45	15	33	14	25
1. ความพร้อมด้านภาครัฐ	76	55	6	95	70	88	71	19	29	24	38
1.1 กฎระเบียบ นโยบาย และการบังคับใช้	77	9	1	93	53	60	86	3	5	36	50
1.2 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	99	61	23	125	83	128	109	118	94	47	69
1.3 มาตรการรักษาความปลอดภัย	87	66	5	85	104	58	67	3	17	20	39
1.4 สุขภาพและสุขอนามัย	84	73	56	112	94	81	82	50	43	16	19
1.5 การจัดลำดับความสำคัญด้านการคมนาคมและการท่องเที่ยว	33	51	4	19	15	110	45	12	55	42	75
2. ความพร้อมด้านภาครัฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน	44	41	4	84	89	94	63	3	34	24	17
2.1 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมทางอากาศ	21	26	14	54	69	79	35	6	51	25	31
2.2 โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมขนส่งทางบก	62	36	2	87	89	98	51	1	18	7	16
2.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว	31	73	38	113	92	112	101	71	75	53	51
2.4 โครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT	90	57	9	87	96	68	74	2	16	7	1
2.5 การแข่งขันด้านราคาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	25	5	66	9	24	18	37	32	21	130	96
3. ความพร้อมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว	23	17	25	31	64	43	13	29	44	10	20
3.1 ทรัพยากรมนุษย์	70	28	2	61	82	77	38	8	25	21	33
3.2 การรองรับการท่องเที่ยว	18	16	8	114	42	108	129	3	37	77	81
3.3 ทรัพยากรธรรมชาติ	23	18	92	6	44	50	5	84	91	21	89
3.4 ทรัพยากรทางสังคมและวัฒนธรรม	36	31	35	38	83	28	15	42	34	11	10

ที่มา: World Economic Forum (WEF), Travel & Tourism Competitiveness Index 2013

หมายเหตุ: ข้อมูลของมาเก๊า WEF ไม่ได้มีการประเมิน